

YÜZDE **27** ERİDİ İSTANBUL KAN KAYBEDİYOR

TÜRKİYE'nin devler liginde Anadolu'nun ağırlığı artıyor. Son 10 yıl içinde İstanbul'un ağırlığı yüzde 26,8 oranında eridi. İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO) 2007 verilerine göre; İlk 500'de 227, ikinci 500'de 221 İstanbul firması bulunuyordu. Toplam 448 firma ile devler liginde kendini temsil eden İstanbul, 10 yıl içinde bu performansını düşürdü. ■ 9'da

İSO İKİNCİ 500'E Anadolu damga vurdu

İSO İkinci 500 Büyük listesi geçtiğimiz günlerde açıklandı. Listeden 'Anadolu' çıktı. Son 10 yıl içinde İstanbul önemli ölçüde kan kaybederken, Ana-

dolu firmaları yükselişini sürdürdü. Gaziantep, Kocaeli ve Tekirdağ hatırı sayılır başarılarla imza attı. Bursa ise gösterdiği yüksek performans ile listede 35 şirket ile temsil edildi.

2007 verilerine göre; İlk 500'de 227, ikinci 500'de 221 İstanbul firması bulunuyordu. 2017 verilerine göre ise İlk 500'de 174, açıklanan İkinci 500'de 154 İstanbul firması bulunuyor. Bu durumda son verilere göre, Türkiye'nin 1000 büyük firması arasında İstanbul'dan sadece 328 firma var. Özetle ilk 1000 firma arasında sadece her üç firmadan biri İstanbul'dan. 10 yıllık veriler içinde İkinci 500 değerlendirildiğinde ise İstanbul yüzde 30.3 erime yaşamış durumda. Firmalar İlk 500'e yükselse de bu durum şehirselle bazda İstanbul'un kan kaybına engellemiyor.

Gaziantep ise bu dönemde tam bir başarıya imza attı. 2007 verilerine göre İlk 500'de 11, İkinci 500'de 18 olmak üzere toplam 29 firması bulunan kentin artık 57 firması devler liginde. Önemli bir çıkışa sahip olan diğer kent ise Tekirdağ. İlk 1000'de 2007'de toplam 9 firması yer alan kent, bu sayıyı 2017 verilerinde 20'ye çıkarmış durumda. Türkiye'nin en önemli sanayi kentlerinden Kocaeli de bu başarısını tescilledi. Kocaeli de 2007 verilerine göre İlk 500'de 28, İkinci 500'de 24 firma ile temsil edilmişti. 2017 verilerinde ise her iki 500'de toplam 74 firma ile yer aldı. Böylece 10 yıl içinde kent 52 firmadan 74 firmayla listede adını güçlendirdi. Geçtiğimiz günlerde açıklanan 2017 verilerine bakıldığında Türkiye'nin 81 ilinden 39'unun listede yer almadığı dikkat çekiyor. 7 kent ise sadece bir firma ile listeye adını yazdırmış durumda. Bu yıl İkinci 500'evede eden kentler ise Muş, Nevşehir ve Yalova.

Listede Bursa'dan 35 şirket yer aldı. Firmaların üretimden net satışları toplamı 7,6 milyar lira oldu. Bursalı firmalar bir önceki yıla göre üretimden net satışlarını yaklaşık yüzde 34 artırdı.

“İkinci 500 büyük” belli oldu

İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO), "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırmasının 2017 yılı sonuçlarını açıkladı. Araştırmaya göre, 2017 yılında üretimden satışlara göre ilk sırayı 309,4 milyon TL ile Oğuz Gıda aldı. İkincilik 309,2 milyon TL ile Zeki Mensucat'ın olurken, üçüncü sırada ise 308,3 milyon TL ile S.S. Marmara Zeytin yer aldı. Araştırmaya göre, İSO İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun 2016 yılında 82,2 milyar TL olan üretimden satışları, 2017 yılında yüzde 30,9 artarak 107,6 milyar TL'ye yükseldi. İkinci 500 kuruluşlarının, "üretimden satışlar" ile "esas faaliyet karı" gibi temel bazı parametrelerde, aynı Mayıs sonunda açıklanan İSO 500 kuruluşlarındaki gibi iyi bir performans sergiledikleri görüldü.

Araştırmanın ortaya koyduğu veriler incelendiğinde, üretimden satışlardan bu satışlardaki reel değişime, esas faaliyet karından vergi öncesi kar ve zarar toplamına kadar son yılların en iyi performansını ortaya koyan İSO 500 gibi, İkinci 500 kuruluşları da çok iyi bir performans sergiledi. İkinci 500 verilerinde en dikkati çeken gösterge, karlardaki sıçrama oldu. İkinci 500'ün karlarındaki artış oranlarının Birinci 500'ün de üzerinde gerçekleştiği görüldü.

2017 yılında İkinci 500'de faaliyet karı yüzde 43,9, faiz, amortisman ve vergi

İLK 10 SANAYİ KURULUŞU

2016	2017	Kuruluş	Üretimden satışlar (TL Net)
23	1	Oğuz Gıda	309.376,096
124	2	Zeki Mensucat	309.209,164
-	3	Marmara Zeytin	308.274,705
-	4	ABC Deterjan	308.165,619
220	5	Antalya Kuzu San.	308.090,753
14	6	Vezirköprü Orm. Ürn.	307.736,674
-	7	YÜNİSA Yünlü	306.466,482
26	8	Karel Elektronik	306.350,073.
-	9	-	-
103	10	Üniteks Tekstil	305.777,092

öncesi kar (FAVÖK) yüzde 49,3, vergi öncesi kar ve zarar toplamı ise yüzde 67,2 büyüdü. Bu oranlar Birinci 500'de ise sırasıyla yüzde 34,8, yüzde 24,4 ve yüzde 40,7 olarak gerçekleşmişti.

İkinci 500'ün her üç kar büyüklüğüne reel olarak bakıldığında da faaliyet karı yüzde 28,5, FAVÖK yüzde 33,4, vergi öncesi dönem kar ve zarar toplamı (VÖDKZ) yüzde 49,3 gibi çok ciddi artışların söz konusu olduğu görüldü. Bu oranlar İSO 500'de aynı sırayla yüzde 20,5, yüzde 11,2 ve yüzde 25,7 olarak gerçekleşmişti.

Şirketler ağır bir finansman yükü altında

İkinci 500'ün karlılıklarındaki bu

olumlu verilere karşın, aynı İSO 500'de olduğu gibi İkinci 500'deki sanayi kuruluşlarının da ağır bir finansman yükü altında oldukları ve 2017'deki faaliyet karlarının yüzde 42,8'ini finansman gideri olarak kaybettikleri görüldü.

Ar-Ge'de önem artıyor

İkinci 500 şirketlerinin Ar-Ge harcamalarını artırmaları, araştırmanın dikkati çeken bir başka bulgusu oldu. İkinci 500 şirketleri geçen yıla göre Ar-Ge harcamalarını yüzde 68,5 artırarak 488,5 milyon TL'ye çıkarırken, Ar-Ge harcamalarının üretimden satışlara oranını da yüzde 0,35'den yüzde 0,45'e yükseltmeyi başardı. İkinci 500'ün Ar-Ge yapan firma sayısı ise 177'den 188'e çıktı.

Bir garip yakın izleme hikâyesi

Geçtiğimiz hafta içinde yaşanan en ilginç olaylardan birisi yabancı sermayeli bir bankanın "yakın izlemeye aldığı krediler" üzerinden koparılan yaygaraydı. Yaygara

LEVENT YILMAZ

levent.yilmaz@yenisafak.com.tr

diyorum çünkü ortada endişe edilecek bir durum yok. Ancak yapılan işlemin durumu olduğundan daha kötü halde gösterdiğini de itiraf etmeden geçemeyeceğim.

Öncelikle söz konusu bankanın kendisi konu ile ilgili açıklama yaptığı için bankanın adını vermekte bir sorun yok. Mevzu bahis bankanın adı Garanti Bankası. Konu da şu; banka kendi ifadesi ile yüzde 85'inde tek bir sorun olmayan kredileri "yakın izleme" adı verilen "Grup 2" kredileri kapsamında sınıflandırmış. Elbette bu kredileri grup 2'ye alınca bu krediler için karşılık ayırmak gerekiyor ki bu durum bankanın NPL (takipteki krediler) riskini de artırıyor. Dahası ayrılan karşılıklar neticesinde SYR (sermaye yeterlilik rasyosu) oranı da düşmüş olarak görünüyor. Peki neden?

HER SEYİN SORUMLUSU UFRS MI?

Konu ile ilgili tartışmalar aslında Moody's tarafından hazırlanan raporla iyice kızıştı. Elbette zaten tetikte olan "görsel ekonomi basını esnafı" da bu fırsatı kaçırmadı ve güncerce bu durumu analiz(!) etti. Moody's'in raporunda Garanti Bankası'nın grup 2 olarak sınıflandırılan kredilerinin toplam kredilere oranı yüzde 16,1 olduğu belirtilmişti. Tüm bunların üzerine banka şu açıklamayı yaptı: "Bankanın yakın izlemedeki krediler olarak bilinen grup 2 kredilerine ilişkin oranları ortağımız BBVA tarafından tanımlanan UFRS 9 muhasebe kurallarına ihtiyatlı ve muhafazakar yaklaşımı yansıtıyor. Nispetli olarak değerlendirilen grup 2 kredilerinin neredeyse yüzde 85'i ödemesi bir gün bile geçmemiş kredilerden oluşuyor. Bu kredilerin grup 2 kredileri içinde bankanın ihtiyatlı yaklaşımı dolayısıyla yer alıyor." Ancak bu konunun geldiği nokta ihtiyatlılıkla izah edilemeyecek boyutlara ulaşmak üzere.

Geçtiğimiz yıl sonuna doğru Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu'nun aldığı kararlar uygulanmaya başlanan UFRS 9'daki düzenlemelerin ve yeniden belirlenen şartların bu tarz etkileri olacağını düşünerek itirazımızı iletmış ve bu konuda acele edilmemesi gerektiğini belirtmiştik. Ancak o gün bazı bankalar yaptıkları simülasyonlarda UFRS 9'un "ne kadar da güzel bir şey" olduğunu anlatıyorlardı.

DAHA TEKNİK BİR CEVABI HAK EDİYORUZ

Türkçe sözlük "ihtiyat" kavramını şu şekilde tanımlıyor: Herhangi bir konuda ileriye düşünerek ölçülü davranma, sakınma. İhtiyatlılık da ihtiyatlı olma durumu. Ancak burada bankanın kendi ifadesine bakarak hareket edersek ortadaki durum oldukça ilginç bir hal alıyor. Zira hali hazırda bankanın grup 2 olarak nitelendirildiği ve yakın izlemeye aldığı kredilerin yüzde 85'inin ödemesi bir gün bile gecikmemiş. Yani aslında kredide herhangi bir sorun yok. Peki neden bu krediler yakın izlemeye alınmış? Bence sektörü bu kadar olumsuz etkileyen bu soruya bankanın ihtiyatlılık gibi "politik" bir cevap yerine daha "teknik" bir cevap vermesi gerektiğini düşünüyorum.

BORÇ, KAR, KGF

Öte yandan gündemde ilginç başka bir tartışma daha var. Bir görüşe göre son dönemde karlılığı artan KOBİ'ler bunu borçlanmasını artırarak başarmış, buna da KGF neden olmuş. Elbette KOBİ'lerin kullandığı krediler borç hanesine yazılıyor. Ancak KGF süreçlerini yakından takip eden birisi olarak şunu rahatlıkla söyleyebilirim: Bankaların yüzüne bile bakmadığı borcunu çeviremeyen işletmeler KGF sayesinde sistemde kalmayı başardı ve üretmeye devam etti. Son dönemde yaşadığımız büyüme rakamları ve azalan işsizliğin önemli bir kısmının KOBİ'lerden kaynaklandığını unutmayalım. ISO 5000 açıkladığında İstanbul Sanayi Odası Başkanı Erdal Bahçivan şöyle demişti: "ISO olarak öncülük ettiğimiz yeni bir Kalkınma Bankacılığı ve KGF gibi yapısal konular gündeme alındıkça finansal açıdan rahatlayacak olan sanayicilerimizle nitelikli büyümeyi görmeye devam edeceğiz."

İSO İkinci 500'de Mersin'den 3 firma

İstanbul Sanayi Odası (İSO), "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması"nın 2017 yılı sonuçlarını açıkladı. İSO'nun açıkladığı ikinci 500 büyük sanayi kuruluşu arasında Mersin Sanayi Odası'na kayıtlı Durum Gıda San. ve Tic. A.Ş. 82.sırada, Çukurova İnşaat Makineleri San. ve Tic. A.Ş. 132.sırada, Dervişoğlu Tarım Ürünleri Tic. ve San. Ltd. Şti. de 244.sırada yer aldı.

"İSO 500 LİSTELERİ ÜLKE SANAYİSİNİN BİR ENVANTERİDİR"

Rakamların açıklanmasının ardından değerlendirmede bulunan Mersin Ticaret ve Sanayi Odası (MTSO) Yönetim Kurulu Başkanı Ayhan Kızıltan, İSO ilk 500'de 6 ve İSO İkinci 500'de 3 olmak üzere toplamda

9 Mersin firmasının olduğunu söyledi. İSO listelerinin bir kentin sanayi gelişmişliğini tek başına göstermediğine işaret eden Kızıltan, "Ancak, Mersin olarak gerek birinci, gerekse ikinci 500 listesine geçmişe göre her geçen gün daha çok firma ile yer almamız sanayimizin gittiği yön anlamında önemli bilgiler veriyor, eksikler tamamlandığında daha neler yapabileceğimizi gösteriyor" dedi.

Sıkıntılı bir dönemde gösterilen bu artışın küçümsenemez olduğunu kaydeden Kızıltan, şunları söyledi:"Daha küçük ve orta ölçekli sanayi kuruluşlarımızın üretim faaliyetlerinin incelendiği 'Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu' araştırması

hem küresel ve hem de ülkemiz açısından zor geçen 2016 yılının ardından 2017 yılında sanayimiz açısından umut verici görünüyor. Özellikle İkinci 500 listesindeki firmaların kar artışı oranlarının Birinci 500 firmalarını geçmesi KOBİ'lere odaklanmanın ne kadar isabetli olduğu göstermektedir. Ancak, bu finansman yükü ve faize giden para düşünüldüğünde sürdürülebilir olmak gerçekten zor. Kar finansmana gidiyor görünüyor. Ar-Ge harcamalarındaki azalma iyi bir işaret değil. Firmalar ayakta kalma mücadelesi verirken geleceğini düşünmeye fırsatları kalmamış. Bu oran mutlaka yukarılara taşınmalıdır. Ancak, özellikle İSO İkinci 500 firmalarındaki ihracat artışı ülkemizin cari açığının kapanması anlamında en büyük payanda olacaktır. Özellikle küresel ve bölgesel sorunlara rağmen, sanayide hem istihdamın hem de maaşların artması toplumsal huzurunda direği olmuştur. Sanayi katma değer yaratmaya devam etmiştir. Listeye yeni 102 firmanın girmesi ise ülke sanayisinin dinamik yapısını göstermektedir."

Listeye giren Mersin firmalarını başarılarından dolayı kutlayan Kızıltan, Mersin özelinde sanayi yatırımlarının ve var olan sanayi kuruluşlarının performansının artması adına makro ve mikro

yatırımların devam etmesi gerektiğini vurguladı. Kızıltan, sanayi arazisi üretmek, ulaşım imkanlarının tamamlanması gibi eksikler tamamlandığı süreçte Mersin'in ülke sanayisinde katma değer yaratmaya devam edeceğini de sözlerine ekledi. Ayrıca Kızıltan, "Önümüzdeki yıllarda İstanbul Sanayi Odası'nın bu araştırmasına Mersin'den daha fazla firmanın başvuru yapmasını bekliyorum, bu ölçekte çok sayıda firmamız olduğunu biliyorum. Araştırmaya katılım sayımız artarsa listeye Mersin'den çok daha fazla firmanın gireceğini düşünüyorum" dedi. (Bülten)

BASINDAN SEÇMELER

Güngör URAS

**ÇÖZÜM İÇİN
PAKET LAZIM**

Milliyet ekonomide öcökenlerden önce 3 Haziran 2018'de "Çözüm için paket lazım" başlıklı yazım yayımlandı. Süre inanamam ki: 1) Darboğazdan kendi imkânlarında, bir ölçüde de yabancı desteklerimizle çıkabiliriz. 2) Bizim darboğazlardan çıkma deneyimimiz var. 3) Yeter ki, daha önceki deneyimlerden de yararlanalım. Önceliğimiz: 1) Çözüm paketinin hazırlanması, 2) Kısa sürede dış finans çevrelerinde bu paketin ciddiyetini anlatılması. Biz artık başka ülkeler gibi darboğaza girdiğimizde, "Yetişey IMF kurtar bizi" demek durumunda değiliz. Bu işi beceririz. Darboğazdan çıkış paketimizin, kısa sürede gelir artışı, refah getireceği bekleniyorsa, bu paketin ciddiyetini anlatmalıyız. Darboğazdan çıkış programları kısa sürede refah, gelir artışı getiremez. Kısa sürede harcamalar, gelirler kısılır, vergiler artar. Enflasyon belli sürede kademeli olarak düşürülecek, Türk Lirası kademeli olarak değer kazanacaktır. İndir faizi, bindir faizi durumu idare edemeyiz. Çünkü ekonomi tıkandı. Şirketler üzerinde büyük kur riski ve faiz yükü var. Bunun için mutlaka bir çıkış programına ihtiyacımız var. Şirket yükü fazla. Sektörümüzün kur riski ve faiz yükünden kurtulmaları, zaman alacaktır. Banka sisteminin bu konuda desteği büyük önem taşımaktadır. Sayın Cumhurbaşkanım'nın çıkış programını hazırlayacak ekibi var. Ekibini kurdu. Cumhurbaşkanım'nın ekonomiyi darboğazdan çıkışına kapıyı açması, büyük bir avantajdır. Ekonomiyi sorumluluğunu üstlenen Berat Albayrak, orta vadeli program ve 2019 bütçe hazırlarının tamamlanması üzere olduğundan söz ediyor. Bunlar olağan hükümet çalışmalarıdır. Yurt içinden ve yurt dışından bekleyiş, darboğazdan çıkışa imkân verecek güçlü bir program. Albayrak'ın ve ekibinin kısa sürede yurt dışı finans çevreleriyle temas yaparak değişik nedenlerle kesilen fon akımlarının önünü açmakla kalmayıp güvene fonu oluşturmaları gerekiyor. Güvence fonuna ihtiyacımız var. Önceden Albayrak'ın ve ekibinin işleri zor. Ama bu zoru barışmaya mecburlar. **MİLLİYET**

Zirve'nin bölgemize etkileri?

Trump, Putin ile yaptığı Helsinki zirvesi sebebiyle içeride çok sert eleştirilerle karşı karşıya. Eleştirilerin Putin'in etkisiz görünmesini vatana ihanece kadar uzuyor.

Rusya'nın 2016 seçimlerine müdahale etmediğini söylemesi en çok tepki alan konuydu. Söz konusu açıklamaya tepkiler istihbarat çevreleriyle sınırlı kalmadı.

Rusya'nın salgın yayılma-çalışından endişe eden Demokrat ve Cumhuriyetçi kesimler ve medya da eleştirilere katıldı. Hatta Cumhuriyetçi Senatör McCain "daha önce hiçbir ABD başkanı kendini Putin gibi bir despot karşısında bu denli seçilse aslağılamamıştı" yorumunu yaptı. Nitekim Trump evde döndükten sonra Rusya'nın seçimlere müdahalesini kabul eden beyanda bulunmak zorunda kaldı.

Amerikan kamuoyunun sert tepkisinin Trump'ın Rusya ile "iyi bir başlangıç yapma" arzusunun sınırladığı ortada.

Yine Avrupa liderleri Trump'ın ABD'yi "hücum", Rusya'yı "rakip" olarak nitelendirmesine rahatsızlar. Bu tartışmalı zirveden sonra Atlantik ittifakı içindeki çatışma daha da derinleştiği söylenebilir. Bu çatışma önemsemeyen Trump'ın Çin ve AB ile ticaret savaşında Rusya'ya yanına alma hamlesi yürüttüğü anlaşılıyor.

Anak bu hamlesi ABD'nin Rusya politikasını karmakşık ve etkisiz hale getirdiği yönündeki kaygıları artırıyor. 2012-2014 arasında Rusya büyükelçiliği yapan Michael McFaul'e göre, Helsinki Zirvesi ABD'nin Rusya'ya karşı "tutarlı, birleşik bir grand strateji olmadığını" daha da ortaya çıkarıyor. Ancak Rusya'ya karşı yaptırımlardan devam eden Trump'ın Kırım'ın ilhakını kabul etmemesi sebebiyle henüz somut tavizler verdiği de söylenecek.

Asıl merak konusu zirvenin bölgemize etkilerini ne olacaktır. Trump ve Putin'in üzerinde anlaşmaları en belirgin iki konu Israel'in güvenliği ve Suriye'de işbirliği içinde olma arzusu. İki lider, Güney Suriye'deki gelişmelerin (Golan tepesi öncelikli olmak üzere) Israel'in güvenliği garanti altına alacak şekilde yürütülmesi konusunda anlaşılır. Bu uzlaşma Israel'in hırslarını tevki edici mahiyette. Bu anlaşmada Israel başbakan Netanyahu'nun hem Trump hem de Putin ile yaptığı ikili görüşmelerin payı bulunuyor.

Trump zaten Kudüs meselesinde Israel'den yana açık şekilde tavır aldı. Yakında "yüzyılın anlaşması" adı altında Filistin baskı altına alan bir planla ortaya çıkması bekleniyor.

Bu gidisat Tel Aviv'i daha da çüretkâr hale getiriyor. Israel, Doğu Kudüs'teki Ayrım Duvarı'nın Batı Şeria tarafında kalan Han el-Ahmar bölgesindeki barakaları yıkamaya devam ediyor.

Hedef Doğu Kudüs'ten Olü Deniz'e kadar uzanan araziden Filistinlileri çıkarmak ve Yahudi yerleşimlerini birleştirmek. Yine, Israel Parlamentosu dün "Yahudi Ulusunun Devleti" yasasını kabul etti.

Yasa, birleşik Kudüs'ü Israel'in baskenti ve İbranic'e de resmi dili olarak ilan ediyor.

Resmi dil olan Arapça'ya ise özel statüyle dil indiriyor. Yine Yahudi dini kanunları anayasal olarak referans kabul ediyor. Daha önemlisi, Yahudi yerleşimlerinin inşasına devam edilmesini "ulusal bir çıkar" olarak tanımlıyor.

Israel, iki devletli çözümü tümüyle yok edecek adımları atıyor.

Trump ile Putin'in görüşmesi Rusya'nın Suriye'deki ana belirleyici aktör olduğuna teyit etti. Ancak iki liderin henüz Suriye'de, konuşulduğu gibi, büyük bir pazarlık yaptıkları düşünülüyor. Putin, Israel'i rahatlattık için İran'ın sınırlarında yö-

nünde işaretle veriyorsa da bu türüyle İran'ın Suriye'den çekilme anlamına gelmiyor. Kaldı ki İran destekli Sii milislerin Suriye'deki varlığına son vermek Moskova'nın da kapasitesini zorlar.

İran ise oyunda kalmak için Moskova ile diplomatik pazarlıktan geri durmuyor. Nitekim Helsinki zirvesi öncesi Ali Ekber Velayeti'nin Putin ile görüşmesi bu açıdan önemliydi.

ABD ve Rusya, Suriye'deki işbirliği geliştirilecek, her iki ülke ile çalışabilen Türkiye'nin devrede olması çok önemli.

Kritik iki konu, İdlib'in ve Fırat'ın doğusundaki YPG'nin geleceği önümüzdeki aylarda netleşecek. **SABAH**

ABD'ye çağrı

Deışleri Bakanlığı Sözcüsü dün "ABD'ye Menbiç yol haritasında ilerleme" çağrısında bulundu.

"Oyalamayı bırakın artık" mesajıdır bu. Gerçekten...

Bir süredir TSK Menbiç'e uzanan yol üzerinde ABD ile birlikte devriye turları atıyor.

Hala PKK/PYD Menbiç'ten çekilmis değil.

Zaman zaman "ekşildiler" söylemleri olsa da bunun gerçek olmadığını çok geçmeden anlaşıyor.

Oysa... Artık bu kadar hafta geçtikten sonra "ekşilme" tamamlanmış" olmayıyo.

Sonrasında da Menbiç'ten sonra uzaklaştırılarak dönülecektir.

PKK/PYD işgalinden önceki sosyal doku yeniden oluşacak.

Nüfusun tamamını temsil edecek bir yönetim kurulacak.

Bu aşamaları bir türlü geçilemedi.

TSK'nın ABD ile birlikte Menbiç yolunda denetim amaçlı turları sürdürdüğü sürüyor.

Bu ilk adım uzadıkmca uzuyor. Ankara'nın kışkırtılma göre "uzatılıyor" olabili.

Bu da Türkiye - ABD ilişkilerinde "güven artırıcı" bir tablo değil.

Bu arada başka olumsuz gelişmelerin izaretleri de var.

PKK/PYD'nin Suriye Baskenti Şam'da "temsilsizlik" açacağı konuşulmakta.

İ savas başlamadan önce Suriye'deki Kürtlerin "vatandaşlık kimlikleri" bile yoktu.

Elbette insan haklarına aykırı o durum çok yanlıst. Onaylanmaz.

Ama o noktadan Kuzey Suriye'deki PKK/PYD kantonlarını "tanımak" anlamına da gelebilecek "Şam'da temsilsizlik" mesafesini katetmek düşündürücüdür.

Suriye'nin gelecekteki yapılanmasına dönük projeler için uyarı gibidir.

Yani...

İsraill'in çağdığı 'ırk temelli devlet' yasıası

İsraill uzun süredir tartışılan ulus devlet yasıasını geçtiğimiz çarşambaya perşembeyle başlayan gece meclisten geçirdi. Yasa İsrail'i İsraili derken netleştirilmesini de tartışılm. Yahudilerin ulus devleti olarak ilan etmekle birlikte devletin kimliğine dair net ve tabii ki beraberinde ayrıma ifadeler içeriyor. Yasaya ve sorunlarına bir bakalım.

Yasada kullanılan "Eretz İsrail" (İsraill Toprakları) Yahudilerin anavatanları olduğu ve İsrail Devleti'nin bu topraklarda kurulduğu ilan ediyor. Her zaman olduğu gibi atıf tarihe yani olabildiğince şübhetsiz bir referansa yapıyor. "Eretz İsrail" diye tabir ettikleri toprakların Yahudilerin sadece Yahudilerin

anavatan olduğu seklindeki tarihi olarak da rahatlıkla çürütülebilir de iddia bir yana "Eretz İsrail" kavramından modern ulus devletle dayanak oluşturma çabası gerçekleştirmen hepimizi içeren bir sorun insanı olarak oldukça sorumlu bir tarafız. İsrail uluslararası toplum tarafından kabul edilebilecek 1967 sınırlarını değil, hatta 67'den sonra işgal ettiği toprakları da değil, bunların hepsinin ötesinde Filistin topraklarını hem de "İsrail" olarak ilan etmekte olduklarına referans alıyama devam ediyor. "Eretz İsrail" denilen kavram mevcut, işgal altındaki toprakları da içeren İsrail sınırlarını da aşan maksimalist bir coğrafyaya işaret ediyor ki İsrail-Filistin meselesine çözüm bulunamamasının büyük sebebi de bu olmalıya devam ediyor.

Kudüs de bu kafa yasıasının bir yansıması maalesef. Dünyada kimsenin tanımadığı şekilde, bu yasayla daha önce de yaptıkları gibi Kudüs'ü birleşik ve bir tek devlet olarak ilan ediyorlar. Ortadođu bars sürecinin sadece sürdüren ibaret olmasını ve bars konusunda herhangi bir ilerlemenin kaydedilememesini de İsrail'in Kudüs yaklaşımları özetliyor. Baskentine göz koyduğunuz ve işgal etmeye devam ettiğimiz bir devlette (Filistin'e) aramızda nasıl bars tesis edebilirsiniz? Her şeyden öte 2018 dünyasında hala resmi dilden, yasalar aracılığıyla ve açıkça ayrımcılık ve ırkçılık yapmak da nedir? İsrail'in bu yasayla yaptığı "ya sev ya terk et" anlayışının bile çok ötesinde; salt milliyetçiliği ve dini fanatizmi aşan yönker sahip. "Kendi kaderini tayin hak-

kının sadece Yahudilere tanınması", 2018 dünyasına, çağdaş uygarlığa, çoğulu topluma ve demokrasilere ait bir yaklaşımla ve zihniyet değil. İsraili kendisine ama aslında kendisi ata topraklarında yaşayan yaklaşık 2 milyon Filistinlinin haklarını gasp edilemesi bir yana bir toprak parçasının sadece bir "ırka" ait olduğu iması bile aslında bütün uluslararası toplum hareketi getirecektir. Ekşinin sorunu kafasının 2018'de hortlatılması basılı başı bir uyarı çağırışı. İsrail'in en büyük endişesi demografik. Hizla Artan Arap nüfusu, özellikle işgalin derinleşmesiyle birlikte İsrail'i endişelendiriyor. İsrail ya demokratik bir devlet olup ırk-dini temelli çağdaş yaklaşımları bırakacak, ya da Güney Afrika tarzı ayrımcı bir devlet kuracaktır. İsraili kendisini tercih etti. **AKŞAM**

Su seviyesi yükselmese de boğuluyoruz

Tarihler 22 Haziran gösteriyordu. Dolar 4,68'den, Euro ise 5,45'den kapandı. Aynı gün ise faizlerde durum şu şekildediydi: 10 yıllık tahvil faizleri yüzde 16,29 2 yıllık tahvil faizleri de yüzde 19,18 seviyesindeydi.

Seçimler yapıldı ve istikrar devam etti. Ardından ekonomi yönetimi kabinesini açıkladı.

Geldiğimiz seviyede şu an durum bakalım (19 Temmuz saat 11,50):

Dolar 4,84
Euro 5,63
10 yıllık faiz %17,94
2 yıllık faiz %20,51

Bu gün geldiğimiz yer seçimler öncesi-nin daha negatif tarafında. Ama seçimler öncesinde yükselmiş imvəsi daha güçlü olan dövizde, şimdilerde daha sakin bir hareket söze konusu.

Lakin ortada bir sorun olsa gerek. Mevcut seviyelerin korunması bize çözüm üretmiyor. Ya da şöyle ifade ede-

lim: Mevcut seviyeler bir çok şirketin bounu asıyor. Yüzmesini bilmeyen birini düşsünüm. Boyu 1,80 ama su seviyesi bu seviyesinin çoktan üzerine çıkmiş durumda. Şu anda derin nefes almış ve su altında su seviyemini düşmesini bekliyor.

İstanbul Sanayi Odası (ISO) 2017 yılı ilk 500 büyük sanayi şirketlerinin bilançosuna bakalım: Üretimden satışlar: 652,7 milyar TL. Faaliyet karı : 70,6 milyar TL. Yani en büyük şirketleri dahi faaliyet karlılığı yüzde 10,8. 2017 yılında kısa vadeli tahvil faizleri yüzde 11,5 seviyesindedir. Bunun üzerine kredi riski ve banka karımı ekleyerek yüzde 16-18 kredi faizi oranını düşünebiliriz. İste bu orana karşılık büyük şirketler 35,2 milyar lira faiz+kur gideri yazmışlar. Bugün faizler yüzde 20,51'nin üzerinde. Ancak kredi faizleri için yüzde 25,01'in altı nerede ise imkânsız.

Bu orana hangi firmın faaliyet karlılığı dayanabilir? Ya da ne süre dayanabilir? 2017 yılında nispeten 3,70'erden seyreten döviz septeti (1 dolar+ 1 Euro ortalaması) bugün artmış 5,20'nin üzerinde seyretiyor. Burada da yüzde 40 olarak oluşmuş. Reel sektörün dövizle açık pozisyonunda olduğunu (-222 milyar dolar) Merkez Bankası verilerinden görüyoruz. Kredi piyasası ise zaten 2002 sonrası adeta şaşılmış oldu. Nerede ise herkes bir kredi kullanıcısı olmuş durumda. Kısaca işin özeti şu: Mevcut seviyelerde duranlığı bir başarı olarak görmeye alışmışsak çok büyük hataya düşeriz. Şu anda eski birikim ve geleceğe yönelik iyimserlikle su altında bekleyen çok firma var. Kısa sürede bir çözüm üretmez isek, bizi ciddi risklerin beklediğini söylemek için kahin olmaları gerek yok. Geçen yılın hızlı büyüme oranı ve bu yılın yine ilk çeyreğinde yaşanan hızlı büyüme oranı ekonomide bir çok değneyi de değistirdi. Yükselen ve daha da yükselmeye beklenen enflasyona karşılık, faiz oranları da hızla yükseldi. Enflasyon ve faiz yükselişii bizi daha üst seviyelerde, yeni bir değneye getiriyor. Artık ihracatta artışta da tek haye düşü-

şünce. Sanayinin öncü göstergesi (PMI) kritik eşik olan 50,0 seviyesinin altında seyretiyor. Sanayi üretimi de mevcut yaklaşımların arandığından bir kaç aydır duraganlığa işaret ediyor. Bir taraftan artan maliyetler, diğer taraftan duraganlaşan satışlar gelecek açısından çok iyi işaretler olmasa gerek.

Bugün işine giden bir çalışan belki bir sorun görmüyor; ama masası ödeyen işveren için sıkıntılar bizi yazdırlamakta da mutemelen asıyor.

Önceden en kısa sürede iş dünyası ile istişaretle gerekiyor.

Ben bu süreci 3 aşamaya ayırıyorum: 1-İktisatlar olarak mevcut olanı olduğum epeydir yazıp-çiziyiz. Bize herkes güldü

2-Şimdi iş dünyası sıkıntılarını asyiyor. Onlara da vatandaş güllüyor.

3- Son aşamada işini kaybedenler olursa ki, güldü bu yönde ciddi riskleri gösteriyor. Herkes ağlayacak.

Umarım yanılmım ve umarım sorun altındaki kurtaracak bir çözüm yolu bulabiliriz. **KARAR**

İbrahim KAHEVCI

Güngör CIVAĞLU

Ufuk ULUTAS

Burhaneddin DURAN

GRI
gozde.milat@yahoo.com
Gözde
ALTINTAŞ

Sanayide yüksek teknoloji kullanımı artmalı

GEÇTİĞİMİZ gün **İstanbul Sanayi Odası (İSO) "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2017"** araştırmasının sonuçlarını açıkladı.

İkinci 500'ün teknoloji yoğunluklarına göre yarattıkları katma değer verilerine bakıldığında 2017 yılında yaratılan katma değer itibarıyla **en yüksek payı yüzde 46,2 ile düşük teknoloji yoğunluklu sanayilerin** aldığı görülüyor.

Bu sanayi grubunun payı geçen yıla göre 2 puan yükselmiş. **Orta-düşük teknoloji yoğunluklu sanayilerin** payı ise 2017 yılında 3,1 puan düşmüş ve **yüzde 27,2** olmuş durumda. **Orta-yüksek teknoloji yoğunluklu sanayiler** grubunun payı ise 2016 yılında yüzde 21,1 iken 2017 yılında **yüzde 23,4'e** yükseldi. **Yüksek teknoloji yoğunluklu sanayiler** grubunun payı ise 2016 yılında yüzde 4,3 iken 2017 yılında **yüzde 3,1** oldu.

Bu tablo, Türkiye'de sanayinin **yüksek katma değerli ve yüksek teknoloji yoğunluklu sektörlere dönüşüm ihtiyacının** sürmekte olduğunu gösteriyor. Ancak **ISO 500** çalışmalarını ölçüm yapılan son beş yıldır bu konuda henüz yeterli ilerleme sağlanamadığını açıkça ortaya koyuyor.

Global inovasyonda 50'nci sıradayız

Ajans Press, ülkelerin küresel boyuttaki inovasyon oranını ele alan **Global Inovasyon Endeksi**'ni yayımladı. Dünya Fikri Haklar Örgütü (WIPO), Cornell Üniversitesi ve INSEAD işbirliğiyle yapılan araştırmaya göre geçen yıl 127 ülke arasında 43'üncü olan **Türkiye** bu yıl 7 basamak gerileyerek **126 ülke arasından 50'nci sırada** yer aldı. Böylelikle, Türkiye kalkınmışlık düzeyine göre beklenen seviyenin altında performansı sergileyen ülkeler kategorisinde yer aldı. Bu listede Türkiye'yi bir basamak önden takip eden ülke de Romanya olurken, hemen ardında yer alan ülke Katar olarak belirlendi.

Araştırma, Inovasyon Girdileri Alt Endeksi ve Inovasyon Çıktıları Alt Endeksi baz alınarak hazırlanırken, Türkiye'nin **Inovasyon Girdileri Alt Endeksinde iyileşme** gösterdiği gözlemlendi. Listenin **zirvesine** yerleşen ülke ise **İsviçre** olarak belirlendi. İsviçre'yi ikinci sıradan **Hollanda**, üçüncü sıradan **İsviçre**, dördüncü sıradan **İngiltere**, beşinci sıradan ise **Singapur** takip etti. Endekste **yükselişi en hızlı** olan ülkeler de **İsrail ve Çin** olarak tespit edildi.

Türkiye'yi listenin başındaki İsviçre ile karşılaştığımızda da, **kişi başına milli gelire patent oranında İsviçre 17,4 puan** alırken, **Türkiye'nin sadece 3,4 puan** aldığı görüldü.

Güneş enerjisi sektöründe ise nüfus başına düşen icat sayısı bakımından ilk 20 içerisinde bile yer almadığımız belirlendi. Yer almadığımız listenin başına ise 1 milyon kişiye 250 icatla Japonya yerleşti. Japonya'yı 220 icatla Güney Kore, 65 icatla Almanya takip etti.

Inovasyonun Türkiye'deki karşılığı yenilik. Günümüzde ise bu kavram daha çok teknolojik anlamda yeni bir buluş, fikir ya da yöntem olarak kullanılıyor. Yukarıdaki Global Inovasyon Endeksi verilerine göre inovasyon konusunda oldukça yetersiz olduğumuz net bir şekilde görülüyor. **ISO'nun** araştırmasına baktığımızda ise durum daha da vahim. **İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun** yüzde 46,2'i neredeyse yarı-düşük teknolojiyi kullanıyor. Yüksek teknoloji yoğunluklu sanayiler grubunun payı ise yüzde 3,1 gibi çok düşük bir oran. Yani bırakın yeni bir şeyler üretmeyi var olan teknolojiyi kullanmaktan kaçınıyoruz. Bu tablo değişmediği sürece gelişmiş ülke ekonomileri arasında yer almamız son derece zor görünüyor.

O halde şimdi yol alma vakti

Artık ülke olarak odaklanma sorunumuzu aştık.

Başka bir ifade ile artık işlerimize odaklanmamızın önündeki engeller kalktı.

Neydi bu engeller? Belki de bahaneler demek daha doğru olur. Seçim bitti. Yeni yönetim sistemine geçildi. Ekonomi yönetimi belli oldu.

OHAL de kalktı.

O halde şimdi üretme zamanı, çalışma zamanı, yol alma zamanı.

**Kim tutar
Gaziantep'i**
İstanbul

**Sanayi Odası
(ISO)** her yıl olduğu gibi Türkiye'nin ilk 500 ve ikinci 500 büyük şirketini

açıkladı. Gaziantep ilk 500'de 24 ikincide ise 33 firması ile devler arasında yer aldı.

Türkiye'nin en büyük 1000 şirketi arasında toplam 57 firması olan Gaziantep, iller sıralamasında da ilk 5'te. Bu listede en fazla şirketi olan 4. il oldu Gaziantep.

Kim tutar Gaziantep'i diyoruz da uçaklar tutuyor vallahi.

Hani yazmıştım, okumuş hatta deneyimlemişsinizdir. Gaziantep'ten ha deyince uçağa binip bir yerlere

gitmenin mümkün olmadığını.

Yukarıda bahaneler bitti o halde yürüme zamanı dedim, şimdi de tam tersini ifade etmiyorum, yanlış anlaşılmasın.

Ben "**buna rağmen, ona rağmen, her şeye rağmen başardığımızı ifade ediyorum**". Daha fazlası için yolumuz açılsın diyorum.

Sınır kentiyiz, 500 bin Suriyeliye ev sahipliği yapıyoruz ama hiçbir özel teşvik, destek almıyoruz. Buna rağmen başarıyoruz. Bir de özel destek alsak kim bilir ne olur.

Unutulma-

malı ki marifet iltifata tabidir. Bıkkınlık olmaması, şevk kırılmaması, model olunabilmesi için ekonomi yönetimi Gaziantep'e şöyle özel bir bakış atsa kim tutar Gaziantep'i.

NOT: Bu hafta sonu Gaziantep'te olanlar Mutlu Kafe'de bir kahve molası verin ve Büyükşehir Belediye Başkanı Fatma Şahin'in bu sosyal sorumluluk projesi ile gönüllere nasıl dokunduğunu siz de görün.

erhan.ozmen@sabah.com.tr

Sanayinin devleri ikinci 500'e de girdi

İSTANBUL Sanayi Odası'nın açıkladığı, 'Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu' arasında Ankara'dan 19 firma yer aldı. Başkent'in devleri listeye üst sıralarda girmeyi başardı. Ankara, geçen yıla göre bir listede eksikle yükselmeye devam etti. Listenin 41'inci sırasında ASAŞ Ambalaj Baskı liste başı oldu. ●4TE

Ankara'nın ikinci 500'deki devleri

Istanbul Sanayi Odası'nın açıkladığı, 'Türkiye'nin **İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu**' arasında Ankara'dan 19 firma yer aldı. **Başkent'in devleri listeye üst sıralarda girmeyi başardı.**

İSTANBUL Sanayi Odası'nın (İSO) açıkladığı ilk 500 arasında olduğu gibi 'Türkiye'nin **İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu**' arasında da Ankara, geçen yıla göre üst sıralara yükselmeye devam etti. 2016 yılında da Ankara'nın dışarıda kaldığı listeye 5 yeni firma ise üst sıralarda girmeyi başardı. Buna göre listenin 41'inci sırasında ASAŞ Ambalaj Baskı liste başı oldu. Hızlı bir yükseliş yapan AS Ofis Damızlık Yumurta Yem Gıda ise 102'nci sırada yer aldı. Listede Erkunt Sanayi 104, İşbir Sünger 133, Mikropor Makine 160, Özdoğu İnşaat 171, Dorçe Prefabrik 192, Çamsan Poyraz 219, Kazan Soda Elektrik Üretim 225, Çelikler Taahhüt İnşaat ve Sanayi 239, Baştaş Hazır Beton 254, Seğmenler 271, Panelsan Çatı 287, İba kimya 347, Akdaş Döküm 357, FNSS Savunma Sistem-

leri 368, Ankara Un 380, Alimar Makine 404 ve Panda Alüminyum 434'üncü sırada bulunuyor.

LİSTE DIŞI KALDILAR

Geçen yıl listenin 91'inci sırasında bulunan Ankara Un'un 380'e, 70'inci sıradaki Baştaş Hazır Beton'un da 254'üncü sıraya gerilediği dikkati çekti. Yine önceki yıl listenin 37'nci sırasında bulunan Ulusoy Elektrik'in ilk 500 içerisinde olmadığı görüldü. Demir Export, Ankara Ofis Yem Gıda, Termikel, Elektromed ve ismi açıklanmayan bir firma ise ikinci 500 içerisine giremedi. ASO Başkanı Nurettin Özdebir, "Türkiye'nin **ikinci 500 büyük sanayi kuruluşu** arasında ASO üyesi 19 firmamız yer aldı. Firmalarımızı tebrik ediyor, önümüzdeki yıllarda ilk 500'de yer alması temennisiyle başarılar diliyorum" dedi.